

Wojewódzka Rada Narodowa w Łodzi przyznała w dniu 20 lipca doroczne nagrody za działalność naukową, artystyczną i kulturalno-oświatową oraz w dziedzinie twórczości ludowej.

Laureatką nagrody naukowej została prof. dr Kazimiera Zawistowicz-Adamska, Kierownik Katedry Etnografii Uniwersytetu Łódzkiego.

Dwie równorzędne nagrody za osiągnięcia kulturalno-oświatowe otrzymali: mgr Zofia Neyman — kustosz Muzeum w Sieradzu oraz Bogusław Kowalec — członek łódzkiego Oddziału ZPAP, sprawujący od 15 lat funkcję konsultanta do spraw sztuki ludowej w Wydz. Kultury WRN w Łodzi.

Nagrodę w dziedzinie twórczości ludowej otrzymały 3 wycinankarki z rodziny Strycharskich z Łowicza: Józefa Strycharska, jej córka Janina Wawrykiewicz oraz bliska krewna — Stanisława Bogusz.

W dniu 2 września br. odbył się w Szczecinie jubileuszowy Zjazd Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego (jubileusz 15-lecia 1945—1960 i 65-lecia istnienia Towarzystwa 1895—1960). Zjazd połączony był z Międzynarodową Konferencją Pomoroznawczą, która odbyła się w dniach od 3 do 6 września.

W związku z jubileuszowym zjazdem PTL wydano publikację informującą o dotychczasowej działalności naukowej, wydawniczej i organizacyjnej Towarzystwa („Polskie Towarzystwo Ludoznawcze”. Szczecin 1960, str. 60).

W konferencji naukowej udział wzięli, obok naukowców polskich, delegaci Czechosłowacji i Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

Obrady toczyły się w pięciu sekcjach: antropologicznej, historycznej, językoznawczej, folklorystycznej i socjologiczno-demograficznej. Z zakresu etnografii i sztuki ludowej wygłoszono następujące referaty:

Wiesław Bienkowski — Badania ludoznawcze Krzysztofa Celestyna Mrongowiusza w okolicy Słupska w 1826 r.

Janusz Bohdanowicz — Pomorze Zachodnie w świetle kartografii etnograficznej.

Frantisek Vancik (ČSRS) — Metodologiczne wyniki badań etnograficznych na Ziemiach Odzyskanych.

Zenon Jankowski — Niektóre uwagi o roli etnografii w badaniach na Pomorzu Zachodnim.

Ryszard Kukier — Z problematyki etnograficznej powiatu Miastko.
Maria Znamierowska-Prüfferowa — Zarys obrazu kultury ludowej powiatu złotowskiego.

Longin Malicki — Perspektywy rozwoju muzealnictwa etnograficznego w woj. koszalińskim.

Reinhard Peesch (DDR) — Inwentaryzacja etnograficzna narzędzi rybackich w NRD.

Rudolf Weinhold (DDR) — Inwentaryzacja etnograficzna chłopskich narzędzi w NRD.

Agnieszka Dobrowolska — Z problematyki kultury materialnej Pomorza Zachodniego.

Krzysztof Kwaśniewski — Terytorium Słowian północno-zachodnich w świetle wyników badań nad budownictwem ludowym.

Feliks Markowski — Budowle chłopskie w powiatach Bytów i Słupsk.

Danuta Ptaszyńska — Zabytki budownictwa ludowego w województwie koszalińskim.

Walery Sobisiak — Wspólne cechy tkactwa w krajach basenu Morza Bałtyckiego.

Herbert Wilczewski — O niektórych cechach specyficznych w kulturze Pomorza Gdańskiego.

Henryk Knie — Oddziaływanie morza na kształtowanie się oblicza kulturowego południowego wybrzeża Bałtyku.

Maria Zaborowska — Role muzeów regionalnych Pomorza Środkowego i zadania na przyszłość.

W końcu maja zorganizowano w Muzeum Kujawskim we Włocławku kurs dla 6 wybranych haftciarek ludowych. Myślą przewodnią kursu było zachowanie dobrej tradycji ginących już haftów kujawskich i przystosowanie najlepszych ludowych wzorów do potrzeb masowej produkcji. Kurs zorganizowany został przez Instytut Wzornictwa Przemysłowego w Warszawie, instruktąż prowadzili w oparciu o zbiory Muzeum Kujawskiego artystki plastyczki: Helena Kuczyńska i Henryka Królikowska.

Nr 3/1960 „Umeni a Remesla” wydawanego w Pradze zawiera artykuł Karela Zástěry poświęcony polskiej sztuce ludowej i działalności CPLiA.

W Bystrzycy Kłodzkiej, dzięki opiece kierownika Domu Kultury,

M. Mierocha, zorganizowano z inicjatywy Emila Bernaczka pracownię kilimów huculskich, wykonywanych na wzór słynnych kilimów z Kosowa. Pracownia istnieje już od 2 lat i wykazać się może sporym dorobkiem.

Wystawy

W czerwcu otwarta została w Pułtusk wystawa ceramiki ludowej ze szczególnym uwzględnieniem wyrobów tego regionu. Pokazano ok. 250 eksponatów.

Od końca czerwca do 17 października wystawione były w jednej z czołowych paryskich galerii — Galerie Lambert — obrazy polskich malarzy. Obok prac Lebensteina, Dominika, Pawlikowskiej-Winnickiej, Witza, Pągowskiej i Zabłockiego, znalazły się również obrazy Nikifora.

W lipcu otwarta została w Muzeum Ziemi Opolskiej w Opolu Wystawa Śląskiej Sztuki Ludowej, na którą złożyły się zbiory muzeów Śląska Górnego, Dolnego i Opolskiego. Wystawa składająca się z kilku części obrazowała zarówno kulturę minionych wieków jak i współczesną sztukę ludową. Bogata ekspozycja prezentowała zabytki budownictwa drewnianego w postaci fotosów i oryginalnych rzeźbionych kaolizetek, rzeźbę ludową zarówno religijną jak i świecką, szydełko, malarstwo na szkle, meblarstwo, strój, tkaninę oraz hafty i koronki.

W Muzeum Górnoszląskim w Bytomiu zorganizowano w lipcu konkursową wystawę pt. Zwyczaje ludowe na Śląsku. Zawierała ona prawie wyłącznie eksponaty nadesłane z terenu i do dziś używane w miejscowych obrzędach. Wystawa została podzielona na 4 części, które obrazowały zwyczaje związane z poszczególnymi porami roku. Pokazano także zwyczaje rodzinne i towarzyskie. Wystawę uzupełniały zdjęcia fotograficzne i mapy. Scenariusz opracowała mgr Barbara Bazielić.

W sierpniu Dział Etnograficzny Muzeum Okręgowego w Białymstoku zorganizował wystawę pszczelarstwa ludowego. Pokazano 5 uli kło-

dowych, ul słomiany oraz drobne przedmioty związane z pszczelarstwem.

W ramach programu imprez grunwaldzkich otwarta została w sierpniu w Muzeum Mazurskim w Olsztynie wystawa prac CPLiA. Wystawa obrazowała 15-letni dorobek tej instytucji w zakresie zachowania ginących wzorów kultury ludowej regionów: kaszubskiego, gdańskiego i warmińsko-mazurskiego. Najbogaciej reprezentowane były szmaciaki i dywany mazurskie.

23 sierpnia, z okazji rocznicy wyzolenia Rumunii, w Stołecznym Domu Kultury w Warszawie otwarta była wystawa pn. Rumuńska sztuka ludowa. Główne działy wystawy to: meblarstwo, ceramika, tkaniny dekoracyjne i stroje ludowe. Ponadto pokazano wyroby z drzewa, instrumenty ludowe, ozdoby kobiece, zabawki oraz figurki z wosku.

W sierpniu otwarto w „Kordegardzie” w Warszawie wystawę poświęconą sztuce ludów Oceanii, zorganizowaną przez Muzeum Kultury i Sztuki Ludowej. Na wystawie zgromadzono eksponaty reprezentujące różne dziedziny sztuki: rzeźbę figuralną, maski obrzędowe, tkaniny, instrumenty muzyczne, ozdoby wykonane z różnych materiałów oraz przedmioty codziennego użytku. Ekspozycję uzupełniał dział fotografii.

W sierpniu otwarto w Zasadniczej Szkole Zawodowej w Wejherowie wystawę regionalną sztuki ludowej pod hasłem: „Jestem Kaszubą — Polska matką moją”. Organizatorem wystawy był prof.

Hubert Suchecki oraz szkolna grupa działania ZMS. Pokazano w dziale ceramiki wyroby m. in. Necla z Chmielna, Kaźmierczaka, Brzeskiego i Adamczyka z Kartuz. Rzeźbę reprezentowały prace Józefa Goli oraz Apolinarego Pastwy z Węglikowic. Zofia i Jadwiga Ptachówny oraz Elżbieta Ebel z Wejherowa prezentowały hafty kaszubskie. Wystawę uzupełniał dział czasopiśmiennictwa regionalnego.

2 września otwarta została w salach wystawowych Zamku Szczecińskiego Wojewódzka Wystawa Sztuki Ludowej. Pokazano stroje, rzeźby w drzewie oraz tkaniny. Organizatorami wystawy byli: Wydz. Kultury PWRN w Szczecinie i Polskie Towarzystwo Ludoznawcze.

We wrześniu otwarta była w salach ređutowych Teatru Narodowego w Warszawie wystawa „Inwencje ludowe w polskim wzornictwie”. Celem wystawy było pokazanie dwóch dróg włączenia plastycznej inwencji ludowej do nowoczesnego wzornictwa: 1) metody projektanckich kolektywów robotniczych i chłopskich, 2) metody inspirowania się zawodowych plastyków walorami sztuki ludowej. Eksponaty stanowiły przede wszystkim dokumentację prac kolektywów projektanckich, pokazano też przedmioty projektowane przez zawodowych plastyków.

Wystawa została zorganizowana staraniem Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz Instytutu Wzornictwa Przemysłowego. Scenariusz wystawy opracowała wicedyrektor IWP prof. Wanda Telakowska; komisarz wystawy: wicedyrektor IWP mgr Tadeusz Reindl; projektanci plastycznej obudowy wystawy — art. plastyk Julian Pałka oraz inż. arch. Włodzimierz Strumiłło.

We wrześniu, w związku z Kongresem AICA. Muzeum Etnogra-

ficzne w Krakowie przygotowało wystawę rzeźby i malarstwa ludowego w Polsce. Z okazji wystawy wydano ilustrowany folder. Recenzję z wystawy umieszczamy na innym miejscu.

We wrześniu czynna była w Muzeum Łęczyckim wystawa rzeźby i ceramiki ludowej województwa łódzkiego, zorganizowana przez Wydział Kultury WRN i Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi.

Z okazji 1150-lecia Cieszyna otwarta została we wrześniu w Muzeum Ziemi Cieszyńskiej wystawa rzemiosła artystycznego. Bogato reprezentowane były koronki z Koniakowa, Istebnej i innych wsi okolicznych, białe i kolorowe hafty zdobiące strój miejscowy. Pokazano wyroby złotnicze i filigranowe Fr. Horaka, rzeźby w drzewie Artura Cienciwały i Fr. Gluzy z Wisły oraz Jaworskiego z Brennej. Ponadto eksponowano wyroby pamiątkarskie.

We wrześniu otwarta była w Muzeum w Rzeszowie wystawa dywanów Zofii Prawdzinkowej. Prace tej artystki nawiązują do tradycji ludowego zdobnictwa, przy czym wykorzystuje ona głównie motywy rzeszowskie, łowickie, kurpiowskie i kaszubskie. Wystawę zorganizowała Liga Kobiet.

We wrześniu w Klubie Międzynarodowej Prasy i Książki w Warszawie otwarta była wystawakiermasz koreańskich książek, pocztówek, płyt i wyrobów sztuki ludowej. W tym ostatnim dziale pokazano głównie ceramikę, wyroby z laki oraz hafty.